

Yttrande över betänkandet En ny nationell myndighet för viltförvaltning SOU 2025:50

Er beteckning: LI2025/00934

Sammanfattning

Länsstyrelsen välkomnar att utredningen lyfter behovet av en mer effektiv, behovsanpassad och sammanhållen viltförvaltning.

Myndigheten delar flera av de slutsatser som redovisas men ser samtidigt att förslaget om att inrätta en ny myndighet riskerar att motverka dessa. En ny myndighet kan försvaga helhetsperspektivet och den samlade kompetens som krävs, innebära ökade statliga kostnader samt minska effektiviteten i viltförvaltningen.

Länsstyrelsen bedömer att de flesta av de behov som lyfts i betänkandet kan hanteras genom att utveckla och stärka den befintliga organisationen, där Naturvårdsverket idag är nationell viltförvaltningsmyndighet. Med förstärkta resurser till Naturvårdsverket kan konkreta förbättringar snabbt komma den regionala förvaltningen till del, exempelvis genom tydligare vägledning och ökat stöd till länsstyrelsernas arbete.

1.24 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ansvar för viltförvaltningen förs in i länsstyrelseinstruktionen och att länsstyrelsens roll och mandat inom viltförvaltningen konkretiseras på flera sätt.

3.3 Länsstyrelserna

Länsstyrelsen anser att utredningen beskriver länsstyrelsens roll och ansvarsområden på ett bra sätt. Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen lyfter behovet av att viltfrågorna kräver alltmer resurser. Det gäller bland annat för förvaltningen av rovdjur och klövvilt, men också för att hantera problem kopplat till stora betande fåglar och skarv.

Kapitel 4 Den nya myndigheten för viltförvaltning

Länsstyrelsen ställer sig positivt till att utredningen föreslår att en viltförvaltningsmyndighet ska följa viltstammars utveckling och bör ha sin utgångspunkt i de tre perspektiv från Naturvårdsverkets Strategi för svensk viltförvaltning, som redan i dag är centrala i viltförvaltningen. Länsstyrelsen instämmer i utredningens analys av att ökade resurser och förstärkt bemanning är en förutsättning för att kunna leva upp till samhällets behov av stöd från en nationell viltmyndighet och för att kunna utveckla den nationella och regionala förvaltningen.

Att etablera en ny myndighet är resurskrävande och innebär bemanning, kompetensbyggande och skapande av rutiner. Länsstyrelsen befarar att detta kan leda till att verksamheten tappar fart och att arbetet med aktuella viktiga sakfrågor saktas ner eller helt stannar av.

4.4 Ansvar för artbevarande och artskydd

Länsstyrelsen håller med om att det är bra med nära samverkan gällande artskyddsförordningen (AF) och jaktlagstiftningen, och att det därmed är positivt att det är inom samma myndighet. Länsstyrelsen anser däremot att däggdjur och fåglar inte bör delas upp från resterande arter som också berörs i AF då det innebär att det är fler vägledande myndigheter och samverkan blir svårare, samt att bedömningar av bestämmelser riskerar att hanteras annorlunda beroende på artgrupp. Exempelvis hanteras många däggdjur i 4 a § AF, men även många andra arter så som åkergroda och större vattensalamander. Artskyddet är redan fördelat på flera myndigheter (länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen), även om Naturvårdsverket är den för länsstyrelserna vägledande och huvudansvariga i arbetet. Även om fördelningen mellan Naturvårdsverket och en ny Viltförvaltningsmyndighet skulle kunna innebära mer specifik kompetens inom de olika artgrupperna ser länsstyrelsen att det kan bli mer spretigt och att helhetsperspektiv kan riskera att förloras. Myndighetssamverkan mellan Naturvårdsverket och den nya Viltförvaltningsmyndigheten skulle i sådana fall vara viktig för kalibrering och vid vägledning till länsstyrelserna. Dock vill länsstyrelsen poängtera att artskyddet är den del hos Naturvårdsverket som fungerar väldigt bra. Det finns mycket god kompetens och snabb vägledning av allt som berör

artskyddet och om artskyddet delas upp riskerar man att förlora ett välfungerande arbetssätt.

Myndigheternas arbete (Naturvårdsverket som samordnande) med att sammanställa avvikelser från de skyddskrav som finns i Art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet (HaBiDeS+) gäller både däggdjur, fåglar och andra arter som ingår i art- och habitatdirektivet. Det kan bli otydligt hur denna rapportering ska göras om artskyddet ligger på olika myndigheter.

Länsstyrelsen skulle hellre se en tydligare samverkan inom Naturvårdsverket där vägledning kopplat till viltförvaltning tydliggörs vid tex natura 2000-områden för att kunna förvalta exempelvis skarv.

4.5 Arbeta mot invasiva främmande arter

Länsstyrelserna arbetar både med samordning, tillsyn och bekämpning kopplat till invasiva främmande arter. Som framgår i remissen finns idag två ansvariga myndigheter enligt lagstiftningen: Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Båda dessa vägleder länsstyrelserna, och båda bidrar med finansiering för länsstyrelsernas arbete med tillsyn och bekämpning.

Naturvårdsverket finansierar och vägleder kring landarter och Havs- och vattenmyndigheten finansierar och vägleder kring vattenarter. Om ytterligare en myndighet ska ha en del av ansvarsområdet, och länsstyrelsernas finansiering då kommer från tre olika myndigheter och får användas för tre olika delar av arbetet, ser Länsstyrelsen en risk att arbetet blir mindre flexibelt och medger mindre möjligheter att anpassa arbetsinsatserna till länets behov.

Länsstyrelsen ser också en risk att medel för samordning, tillsyn och bekämpning på länsstyrelserna skulle minska då regeringens medel för invasiva främmande arter rimligen även ska räcka till arbetet på ytterligare en central myndighet. Ju fler myndigheter som ska dela på de pengar som finns, desto mer av pengarna riskerar att gå till administrationskostnader och mindre till faktisk tillsyn och bekämpning. Det gäller att fördelarna med att lägga en del av ansvaret på en ny myndighet är tillräckligt stora för att det ska vara värt de extra administrationskostnaderna.

De i så fall tre ansvariga myndigheterna behöver säkerställa att länsstyrelserna inte behöver göra dubbelrapporteringar och att den

nya myndigheten använder sig av samma inrapporteringssystem som Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Detta för att inte öka det administrativa arbetet för länsstyrelserna.

Länsstyrelsen bedömer att det skulle krävas ett väl fungerande samarbete mellan de tre ansvariga myndigheterna, samt mellan dem och länsstyrelserna, för att arbetet mot invasiva främmande arter ska fortsätta framåt på ett bra och effektivt sätt.

4.18 Det förebyggande arbetet mot jaktbrott och tillsyn enligt jaktlagen bör utredas

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Viltförvaltningsmyndigheten ges i uppdrag att utveckla det förebyggande arbetet mot jaktbrott och att ett tillsynsansvar för länsstyrelserna enligt jaktlagen utreds. Illegal jakt hotar både biologisk mångfald och förtroendet för den legala jakten, varför tydligare mandat och ökad samverkan mellan myndigheter är nödvändig. Kopplat till detta vill länsstyrelsen betona att även Polismyndigheten behöver förstärka sitt arbete mot illegal jakt för att insatserna ska få genomslag.

Kapitel 6 Civila skjutbanor

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att flytta ansvaret från polisen till den nationella viltförvaltningsmyndigheten samt länsstyrelserna. Länsstyrelsen vill betona att arbete med tillståndsgivning samt tillsyn av civila skjutbanor inte liknar något av de ansvarsområden som myndigheten arbetar med idag och således saknas sådan kompetens på myndigheten. Därmed kommer det behövas resurser för bemanning och utbildning.

Kapitel 8 Statens vilt

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att länsstyrelserna ska ta över Polismyndighetens uppgift att hantera anmälningar om vilt som tillfaller staten samt att omhänderta och överlämna vilt till Statens veterinärmedicinska anstalt och Naturhistoriska riksmuseet. Länsstyrelsens fältpersonal ansvarar redan idag för arbetet med inventeringar av stora rovdjur och kan till exempel bedöma om omhändertaget vilt påverkar pågående inventeringar. Länsstyrelsen ansvarar även sedan tidigare för omhändertagande av vissa fällda rovdjur, vilket gör att förslaget ligger väl i linje med myndighetens

befintliga uppdrag. Det behövs dock skjutas till resurser till myndigheten för detta, både till utrustning (lokaler, frysar med mera), arbetstid för transport samt för beredskap att ta emot allmänhetens rapporter om dött vilt som tillfaller staten. Detta framför allt om myndigheten förväntas kunna hantera dessa rapporter och uppdrag dygnet runt, året runt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carina Ståhl Herrstedt med vilthandläggare Simon Viklund som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.